

5. Η Βυζαντινή Εποποσία. Επικοί αγώνες και επέκταση της Αυτοκρατορίας

Όροι – κλειδιά

Στρατιωτική αντεπίθεση – Συμεών – βασιλεύς Βουλγάρων και Ρωμαίων – τσάρος Σαμουήλ – ίδρυση νέου Βουλγαρικού κράτους – μάχη Σπερχειού – μάχη Κλειδίου – άνθηση της οικονομίας – διεθνές κύρος του κράτους

α. Αγώνες με τους Άραβες

- Στα χρόνια του αυτοκράτορα Ρωμανού Α΄ Λακαπηνού (ή Λεκαπηνού) (920-944) άρχισε η μεγάλη **στρατιωτική αντεπίθεση** κατά των Αράβων.
- Η **πρώτη επιτυχία του Βυζαντίου**: η κατάληψη της **Έδεσσας της Συρίας** από τον στρατηγό Ιωάννη Κουρκούα.
- Τρεις στρατηγοί αυτοκράτορες (Νικηφόρος Φωκάς [963-969], Ιωάννης Τζιμισκής [969-976], Βασίλειος Β΄ [976-1025]) **πήραν πίσω από τους Άραβες**:
 - Την **Κρήτη** (961)
 - Την **Κύπρο** (965)
 - Τις πόλεις της **Κιλικίας**
 - Τμήματα της **Συρίας** και της **Παλαιστίνης**

β. Αγώνες με τους Βουλγάρους

- Οι σχέσεις των Βυζαντινών με τους Βουλγάρους έγιναν εχθρικές, όταν στον βουλγαρικό θρόνο ανέβηκε ο **Συμεών**.
- Ο Συμεών:
 - Πολιόρκησε την Κωνσταντινούπολη (896 και 913).
 - Πήρε τον τίτλο του αυτοκράτορα (**βασιλεύς Βουλγάρων και Ρωμαίων**).
 - Επέκτεινε τα όρια του βουλγαρικού κράτους.
- Ο διάδοχος του Συμεών, **Πέτρος**, συνήψε **συνθήκη ειρήνης** με το Βυζάντιο και νυμφεύθηκε την ανιψιά του Ρωμανού Λακαπηνού, Μαρία.
- Η **περίοδος ειρήνης** μεταξύ Βυζαντινών και Βουλγάρων **διακόπηκε** όταν ο τσάρος (= βασιλιάς) των Βουλγάρων **Σαμουήλ** ίδρυσε νέο Βουλγαρικό Κράτος και προσπάθησε να καταλάβει όλη τη Βαλκανική χερσόνησο.
- Ο αυτοκράτορας **Βασίλειος Β΄**, με τις νίκες κατά των Βουλγάρων στον **Σπερχειό** (997) και στο **Κλειδί** (1014) τερμάτισε οριστικά τις φιλοδοξίες των Βουλγάρων.
- Η Βουλγαρία **υποτάχθηκε** πλήρως στο Βυζάντιο, έγινε επαρχία του και οργανώθηκε σε δύο θέματα.
- Τα σύνορα του Βυζαντίου έφτασαν και πάλι στον Δούναβη.

γ. Οικονομικές συνέπειες των πολέμων

- Οι κατακτήσεις του βυζαντινού στρατού και η επέκταση των συνόρων βοήθησαν την **άνθηση (ανάπτυξη) της οικονομίας**.
- **Έσοδα** προστέθηκαν στο κράτος χάρη:
 - Στα νέα εδάφη
 - Στο παραγωγικό δυναμικό (νέοι καλλιεργητές) που προστέθηκε στο Βυζάντιο.
- Η νέα κατάσταση επέτρεψε **την ειρηνική καλλιέργεια της γης**.
- Παρατηρείται λοιπόν:
 - Αύξηση της **παραγωγής**
 - Αύξηση των **νομισματικών αποθεμάτων** του Βυζαντινού κράτους.
- Ο **πλούτος**
 - Έφερε **ευημερία** και **χλιδή** και ενίσχυσε το **διεθνές κύρος της αυτοκρατορίας**.
 - Δημιούργησε αισθήματα αυτοπεποίθησης και περηφάνιας στους Βυζαντινούς.

Ερωτήσεις

Βιβλίο, σελ. 42. Ερωτήσεις 1, 2, 3.

Επιπλέον:

1. Πώς έληξαν οι αγώνες των Βυζαντινών με τους Άραβες τον 10 αιώνα. Ποιοι συνέβαλαν (= βοήθησαν) στο αποτέλεσμα αυτό;
2. Πώς τερματίστηκε ο αγώνας του Βυζαντίου κατά των Βουλγάρων τον 11^ο αιώνα;
3. Πού οφείλεται η αύξηση των εσόδων του κράτους κατά τον 10^ο και 11^ο αιώνα, μετά τις επιτυχίες των Βυζαντινών κατά των Αράβων και των Βουλγάρων;
4. Ποια επίδραση είχαν οι επιτυχίες των Βυζαντινών στους πολέμους με τους Άραβες και τους Βουλγάρους τον 10^ο και 11^ο αιώνα στην εξωτερική πολιτική και στο φρόνημα των Βυζαντινών;